במה אשה פרק ששי שבת

ביין חרדלי, במסב רחב או במסב קצר, בחבר טוב או בחבר רע-א"ר חסדא וכולן לזנות. אמר רחבה אמר רבי יהודה עצי ירושלים של קינמון היו ובשעה שהיו מסיקין מהן, ריחן נודף בכל ארץ ישראל, ומשתרבה ירושלים נגנזו ולא נשתייר אלא כשעורה ומשתבח בגזאי דצימצמאי מלכתא: **מתני'** *לא יצא האיש לא בסייף ולא בקשת ולא *בתרים ולא באלה ולא ברומח ואם יצא חייב חטאת רבי אליעזר אומר תכשיטין הן לו וחכ"א אינן אלא לגנאי שנאמר °וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות *ולא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה". בירית טהורה ויוצאין בה בשבת, כבלים טמאים ואין יוצאין בהן בשבת: **גמ'** *מאי באלה? *קולפא: ר' אליעזר אומר תכשיטין הן לו: תניא אמרו לו לרבי אליעזר וכי מאחר דתכשיטין הן לו מפני מה הן בטלין לימות המשיח? אמר להן לפי שאינן צריכין שנאמר °לא *ישא גוי אל גוי חרב ותהיו לנוי בעלמא אמר אביי מידי דהוה *אשרגא בטיהרא ופליגא דשמואל דאמר שמואל *אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד גליות בלבד שנאמר °כי לא יחדל אביון מקרב הארץ מפני כן אני מצוך לפתח יד לעניך ולאביונך בארצך. אמר רב אבא אמר רבי אלעזר °כל הנביאים לא נתנבאו אלא לימות המשיח אבל לעולם הבא °עין לא ראתה אלהים זולתך ואיכא דאמרי אמרו לו לר' אליעזר וכי מאחר דתכשיטין הן לו מפני מה הן בטלין לימות המשיח אמר להן אף לימות המשיח אינן בטלין היינו דשמואל ופליגא דר' חייא בר אבא, א"ל אביי לרב דימי ואמרי לה לרב אויא, ואמרי לה רב יוסף לרב דימי ואמרי לה לרב אויא, ואמרי לה אביי לרב יוסף מ"ט דר"א דאמר תכשיטין הן לו? דכתיב °חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך א"ל רב כהנא למר בריה *דרב הונא האי בדברי תורה כתיב? א"ל *אין מקרא יוצא מידי פשוטו, א"ר כהנא: כך הוינא בר תמני סרי שנין והוה גמירנא ליה לכוליה הש"ס ולא הוה ידענא דאין מקרא יוצא מידי פשוטו עד השתא, מאי קמ"ל? דליגמר איניש והדר ליסבר: סימן זרות: א"ר ירמיה א"ר אלעזר שני תלמידי חכמים המחדדין זה לזה בהלכה הקב"ה מצליח להם שנאמר °והדרך צלח אל תקרי "והדרך" אלא "וחדדך" ולא עוד אלא שעולין לגדולה שנאמר °צלח רכב יכול אפילו שלא לשמה? תלמוד לומר °על דבר אמת" יכול אם הגיס דעתו ת"ל °ועענוה צדק" ואם עושין כן זוכין לתורה שניתנה בימין שנאמר °ותורך נוראות ימינך רב נחמן בר יצחק אמר זוכין לדברים שנאמרו בימינה של תורה דאמר רבא בר רב שילא ואמרי לה אמר רב יוסף בר חמא א"ר ששת מאי דכתיב °אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד" אלא בימינה אורך ימים איכא עושר וכבוד ליכא? אלא למיימינין בה-אורך ימים איכא וכ"ש עושר וכבוד, למשמאילים בה-עושר וכבוד איכא, אורך ימים ליכא, א"ר ירמיה אמר ר' שמעון בן לקיש שני תלמידי חכמים הנוחין זה לזה בהלכה הקדוש ברוך הוא מקשיב להן שנאמר °אז נדברו יראי ה' וגו' *אין דיבור אלא נחת שנאמר °ידבר עמים תחתינו *מאי ולחושבי שמו? א"ר אמי אפילו חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, א"ר חיננא בר אידי כל העושה מצוה כמאמרה אין מבשרין אותו בשורות רעות שנאמר °שומר מצוה לא ידע דבר רע" א"ר אסי ואיתימא ר' חנינא אפילו הקב"ה *גוזר גזירה הוא מבטלה שנאמר °באשר דבר מלך שלטון ומי יאמר לו מה תעשה" וסמיך ליה "שומר מצוה לא ידע דבר רע", אמר רבי אבא אמר רבי שמעון בן לקיש שני תלמידי חכמים המקשיבים זה לזה בהלכה הקדוש ב"ה שומע לקולן שנאמר °היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני" ואם אין עושין כן גורמין לשכינה שמסתלקת מישראל שנאמר °ברח דודי ודמה וגו'" אמר רבי אבא א"ר שמעון בן לקיש שני ת"ח *המדגילים זה לזה בהלכה הקדוש ברוך הוא אוהבן שנאמר °ודגלו עלי אהבה", אמר רבא הוא דידעי צורתא דשמעתא *הוא דלית להו רבה במתא למיגמר מיניה, (*א"ר) אבא א"ר שמעון בן לקיש °גדול המלוה יותר מן העושה צדקה *ומטיל בכיס יותר מכולן, (*א"ר) אבא אמר ר' שמעון בן לקיש °אם תלמיד חכם נוקם ונוטר כנחש הוא חגריהו על מתניך אם עם הארץ הוא חסיד אל תדור בשכונתו, אמר רב כהנא אמר רבי שמעון בן לקיש ואמרי לה אמר רב אסי אמר (*ריש לקיש) ואמרי לה אמר רבי אבא אמר רבי שמעון בן לקיש °כל המגדל כלב רע בתוך ביתו מונע חסד מתוך ביתו שנאמר °למס מרעהו

אין בין העוה"ז לימות המשיח. אע"ג דהשתא אין ירושלים ואין בהמ"ק ואין לימות המשיח יהיה הכל בטוי ג"ל דהאי אין בין לאו דוקא* ואיט

כך שמה

בטלין לימות המשיח פליגא דשמואל דלשמואל אין בטלין לימות המשיח: **לא יחדל.** משמע לעולם אלמא יש עניות ועשירות ש"מ נחמות שנתנבאו הנביאים ולא יהיה כעני עוד (זכריה יד) לא לימות המשיח נתנבאו אלא מן העולם הזה דאם כן חדל לך לביון: **מפייב ליה.** ברייתא דקתני בטלין לימות המשיח לרבי חייא בר אבא: **לא נתנבאו.** דברי נחמות שלהן: **עין לא ראתה.** עין של נביאים לא שלטה לראותו: **בדברי תורה כתיב.** הני זהיר לחזר על משנתך שתהא מזומנת לך בשעת הדין להביא ראיה כחרב על ירך גבור לנגח במלחמה והוא הולך והדרך: **דליגמר איניש.** לגרום שמעתא מרביה ואף על גב דלא ידע לבולהו טעמיה: **והדר ליסבר.** טעמיה דהא קשה ליה לרב כהנא ולא הוה ידע להאי טעמא ותלמודיה הוה קיים ליה מדהוה בר תמני סרי: **המחדדין.** שואלין ומשיבין ולא לקפח אלא להתחדד: **והדרך.** כמו וחדרך: **ותורך.** ותלמדך (ה): **למיימינין.** של תורה שמפשפשין מעמיקן בדקדוק וטורין כימין המיומנת למלאכה: **עושר וכבוד ליכא.** בתמיה כיון דאיכא אורך ימים כ"ש עושר וכבוד: **למשמאילין בה.** שאין יגעים בה כל צרכן אי נמי "מיימינין בה" שעסקין לשמה "משמאילים" שלא לשמה: **שלוחין זה לזה.** וטאין וטתנין בה בנחת רוח מתעסקין כדי שילמדו זה מזה: **ידבר עמים תחתינו.** ישפיל וכל שפלות בנחת ליש הלוחין מגהיגין זה את זה להבנתה של הלכה כמו לך נחה (שמות לב) "ידבר" תרגום של יגהג: **ומי יאמר לו מה תעשה.** שומר מצוה יוכל לומר לו: **המקשיבין.** מלמדים זה את זה ומביאים זה מזה ולשנה דקרא נקט: **בגנים.** בתי מדרשות: **מכיריס מקשיביס.** זה לזה, להם אני אומר שישמישוני קולם ואתענג: **ברח דודי.** בתריה כתיב: **המדגילים.** מלמדים זה את זה ולומדים בה וגלמוד ונבון בין שניהו הוא ל"ל ואין לנו רב ללמדנו: **לורמא.** שורש הדבר קלת למדו מרבם: **גדול המלוה.** לפי שאין הגני בוש בדבר: **ומטיל בכיס.** מעות ומלאי להשתכר בהן למחצית שכר ואיתי דאיירי רבי אבא אמר ריש לקיש נקט כל הני מילי דלגדתא דאמר להו ר' אבא משמיה: **חוגרו.** הדבק בו שסופך ליהנות מתלמודו: **על מדור בשכונתו.** שאינו יודע בדקדוקי מלות ואין חסידותו שלם וסופך ללמוד מתוך: **מונע חסד.** שאינו מניח הצניעים לבא לפתחו: **למס.** להייב לנגד: מרעהו

[ג"ר' שמעון בן לקיש]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה והדרך ותלמדך הס"ד ותה"כ מ"ס עושר וכבוד וכו' עושר וכבוד הס"ד ותה"כ מ"ס למיימינין בה שמפשפשין כל"ל ותיבת של תורה נמחק ונ"ב ע"ל בדף פח ע"ב:

עין משפט נר מצוה

מט א מיי' פ"ט מהל' שבת הלכה ח סמג לאוין סה טוש"ע ח"מ פי' ש"ת סעיף ז:

נ ב מיי' פ"ג מהל' מלכים הלכה כ:

נא ג מיי' פ"ח מהל' מעשה הלכה ז:

נוטא

עלי

[ועי' תוס' תענית יג: ד"ה מאי שייך ותוס' מגילה מ: ד"ה אין כין ומ"ש שם על הגליון]

נב ד מיי' פ"י מהל' מ"ע הלכה מ טוש"ע י"ד סי' רמט סעיף ו:

נג ה מיי' פ"ו מהל' דעות הלכה ח ב:

[פי' שנטל שמכין בו ולאמו עב]

נוטא

• בלי זיין

שוחשבין גם תרבשיטין

[נמיקה לחינ ישאו]

מונין ס:

• מות המשיח לעומת

נר ד מיי' פי"ח מהל' מלכים הלכה ד:

[יבמות יא: כד.]

מבנה

סידרה:

"שני ת"ח..."

גלוין השרש

גמ' אלא שעבוד גליות עי' פסחים נ ע"ב

מבנה

מ"מ תוס' ע"ז ד"ה אמר ר' אבא אומר כ"ל (ע' רש"י ד"ה ואמ"ל בביסוס ס"מ ונ"מ)

[עי' תוס' ע"ז כב: ד"ה דגלת וכו' שסינו לפירוש רש"י דהכא]

[ג"ל וא"ר]

[ג"ל וא"ר]

נוטא/מבנה

מ"ת אמ"ינן נר ת"ח המגדלין נר את נר הלכה הקב"ה אוהבן

נוטא

מ"חות ל"ל המגדל ה מגדל

לעוב: כלב ד ע

[עמ' ע"ז שם]

פסחים נו:

[ג"ר' שמעון בן לקיש]

פי' מנן

ג"ל לא

[גיר' הפרוך מאי אלה קולפל פי' דומה לקלפ וכו' ולאמו עגול כמו כדור וכו' ע"ש]

ברכות לד: לקמן קנ: פסחים סח. סנהדרין נא: נט.

ג"נ דרבינא

מגני

מבנה

מבנה

מכות יא:

ברכות ו. קדושין מ. ע"ש

[מ"ק מז: כ"מ פה.]